Билтен

Број 19, мај 2012. године

Представништво Републике Српске

Установа за унапређење економске, научно-техничке, културне и спортске сарадње између Републике Српске и Републике Србије

ИЗДВАЈАМО

АНТИФАШИЗАМ ЈЕ ТРАДИЦИЈА СРПСКОГ НАРОДА

РЕПУБЛИКА СРПСКА У “НОЋИ МУЗЕЈА”

ПРЕДСТАВЉАМО: ЖЕЉЕЗНИЦЕ РС

ПРОЈЕКТИ: САЈАМСКИ КОМПЛЕКС БАЊАЛУКА

ПРЕДСТАВНИШТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ У СРБИЈИ

Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија
Тел: 00 381 11 324 6633
Факс: 00 381 11 323 8633
E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs

Садржај

У фокусу
Антифашизам је традиција српског народа 3

Култура
Република Српска у “Ноћи музеја” 5

Представљамо
Жељезнице Републике Српске а.д. Добој 7

Туризам
Природни резерват Бардача 12

Пројекти
Сајамски комплекс Бањалука 15

Општине РС
Билећа 17

У фокусу

Антифашизам је традиција српског народа

Предсједник Додик положио је вијенце на споменик погинулим борцима Народноослободилачког рата у Бањалуци

Република Српска је 9. маја обиљежила Дан побједе над фашизмом полагањем цвијећа на спомен-обиљежја херојској борби и великим жртвама у Бањалуци, Градишци, Приједору, Зворнику, Дервенти и у многим другим општинама. У присуству највиших званичника Републике Српске и представника борачких и других организација, окупљеном народу најприје се обратио предсједник Милорад Додик. „На територији РС су се током Другог свјетског рата одиграле најславније битке против окупатора, али и домаћих издајника на Козари, Сутјесци и Неретви, а српски народ је поднио највеће жртве“ – истакао је у свечаном говору предсједник Републике. Додао је: „У тој борби су страдали и

Назад на Садржај

У фокусу

многи најбољи синови и кћери свих народа и уградили се у темеље Југославије која је била примјер међунационалне толеранције и баш због тога је некима сметала па су је и рушили.“ Република Српска и народ који у њој живи јесу легитимни насљедници антифашистичких традиција које су својим животима платили наши преци и ми имамо чиме да се поносимо. Својим доприносом антихитлеровској коалицији они су и својим потомцима обезбиједили трајно мјесто међу цивилизованим народима Европе и зато ми Дан побједе над фашизмом с пуним правом славимо као наш државни празник. „Исте вриједности слободољубља и родољубља инспирисале су и наш отаџбински рат и Република Српска је и данас спремна да се суочи са свим изазовима“ – закључио је предсједник Додик.

У име Владе РС, присутнима се обратио и премијер Александар Џомбић те, између осталог, подсјетио да 9. мај није само Дан побједе над фашизмом него се слави и као Дан Европе и констатовао да „Република Српска овом манифестацијом демонстрира своја не само антифашистичка него и проевропска опредјељења“. Џомбић је додао да „ни свијет ни Европа не би изгледали овако као данас да фашизам није поражен“ те да „сви са поштовањем треба да се сјећамо бораца против овог зла и не дозволимо да било ко од њих падне у заборав“. Министар рада и борачко-инвалидске заштите у влади РС, Петар Ђокић у своме обраћању се заложио да се „историјске тековине антифашизма на одговарајући начин приближе младим генерацијама како не би биле заборављене“ и нагласио да се „српски народ у борби против фашистичког окупатора први дигао на оружје и дао највеће жртве међу свим народима на простору бивше Југославије“.

Општина Градишка је трећа по реду у бившој Југославији по броју жртава фашизма и Дан борбе против фашизма је посебно свечано обиљежен. Делегације СУБНОР-а и Савеза бораца РС положили су цвијеће и вијенце на спомен-обиљежјима у Градишци, Старој и Новој Тополи, Горњим Подградцима и бројних другим стратиштима у овом крају која су оставили њемачки, али и домаћи фашисти током окупације за вријеме Другог свјетског рата. Начелник општине Никола Крагуљ је у пригодном говору подвукао да се и будуће генерације морају сјећати и поштовати овај датум. Приликом обиљежавања Дана побједе над фашизмом у Дервенти, предсједник општинског СУБНОР-а Нусрет Диздаревић је напоменуо да је овај град у Другом свјетском рату претрпио велика материјална разарања и људска страдања, а међу хиљаду жртава највише је било Срба који су одведени у логоре у Јасеновцу и Новој Градишки, одакле се нико није вратио. Диздаревић је позвао све грађане, а посебно младе „да његују традиције НОБ-а како се тако нешто више никад не би поновило“. Чланови СУБНОР-а у Зворнику положили су цвијеће и вијенце на спомен-обиљежја погинулих бораца из рата 1941-1945. и рата 1992 -1995. Предсједник ове борачке организације Рајко Остојић објаснио је да „борци НОР-а не праве разлику између учесника ослободилачких ратова“, јер су у посљедњем ослободилачко-отаџбинском рату у 70 одсто примјера гинули синови и потомци бораца из Другогх свјетског рата. „Дјеца бораца НОР-а били су у првим редовима ВРС гинући за слободу свога народа као и њихови очеви и од њих 1.350 живот је дало 700“ – рекао је Остојић.

Манифестације поводом Дана побједе над фашизмом и сјећања на жртве фашизма широм Републике Српске биле су прилика да се најави свечано обиљежавање 70. годишњице Козарачке епопеје која има посебно мјесто у колективној меморији не само српског народа и не само крајишких општина. Сјећање на велику битку на Козари која је започела 10. јуна 1942. евоцираће братски и Српска и Србија. Централна заједничка свечана академија биће одржана 30. јуна у Београду, а на челу организационог одбора је предсједник Републике Српске Милорад Додик.

Назад на Садржај

Култура

Република Српска у "Ноћи музеја"

У мају ове године Република Српска се по седми пут прикључила обиљежавању еврпске манифестације "Ноћ музеја". Централни програм одржан је у Бањалуци, у организацији Музеја савремне умјетности Републике Српске и Музеја Републике Српске, а "Ноћ музеја" обиљежена је и у Приједору, Бијељини и Требињу. Манифестација је ове године привукла рекордан број посјетилаца у Републици Српској, само изложбу у Музеју савремене умјетности Републике Српске у Бањалуци посјетило је готово девет хиљада људи.

У Музеју савремене умјетности Републике Српске у Бањалуци представљена је изложба "Microstories" – Контексти савремене умјетничке праксе након двијехиљадите, којом се представљена дјела четири бањалучке умјетнице, а кустос изложбе је Сарита Вујковић, музејски савјетник. У Музичком павиљону парка "Петар Кочић" одржан је перформанс "Књига за вечеру" умјетничке групе "RACE", коју чине Зоран Црнчевић и Небојша Ђумић. У музичком дијелу програма, на платоу испред Музеја савремене умјетности, наступили су група "Лолобрићида" из Хрватске и DJ сет "Marie Cherie".

У програму Музеја Републике Српске учествовало је 120 учесника из седам бањалучких средњих школа, а тема овогодишње "Ноћи музеја" била је "Креативна радионица – покажи шта знаш". Ученици су кроз умјетничке радионице, осмишљене као интерактивни однос са публиком, имали прилику да се у исто вријеме забаве и науче о креативним начинима изражавања.

Посјетиоци ове музејске институције могли су да уживају и у трбушном плесу, представи, мини концерту, али и да погледају радионице које је припремила свака од школа.

Нада Пувачић, директорка Музеја Републике Српске, изразила је задовољство учешћем бањалучких средњошколаца у креативној радионици "Покажи шта знаш". "Нисмо очекивали да ће ова тема тако снажно заокупити средњошколце", рекла је Пувачић.

Директорка Музеја савремене умјетности Републике Српске, Љиљана Лабовић–Маринковић изразила је задовољство бројем посјетилаца, јер их је, како каже, из године у годину све више.

"Ако икада са правом можемо рећи да смо европски град, онда то свакако јесте ова субота у мају када се у Музеју савремене умјетности РС уприличи догађај који је заиста референтан међу утисцима које сабирају музејски радници у Лондону, Берлину, Варшави. Хиљаде музеја и стотине хиљада људи који су походили музеје су дио манифестације којом се промовишу нове енергије које ће сутра бити баштина Европе", рекла је директорка Музеја савремене умјетности Републике Српске Љиљана Лабовић-Маринковић, и подсјетила да је овај музеј први покренуо иницијативу за обиљежавање "Ноћи музеја" у БиХ.

"Веома важан сегмент нашег промишљања овогодишње "Ноћи музеја" је да се наша изложба повеже са концертом који је одржан испред музеја. Изложбу је посјетило осам до девет хиљада људи, што је апсолутан рекорд", истакла је госпођа Лабовић-Маринковић.

Ове године, по пети пут, и Музеј Херцеговине из Требиња се придружио европској манифестацији "Ноћ музеја" и у овој ноћи отворио врата свим посјетиоцима који су могли да погледају пет сталних поставки, те изложбу Републичког завода за заштиту споменика културе Србије из Београда – "Светска баштина Србије". У музичко- сценском дијелу програма наступила је женска пјевачка група "Нагоркиње" и етно група "Захумље" из Требиња, а приређена је и пригодна традиционална закуска.

Назад на Садржај

Култура

У Галерији АЛУ Требиње постављена је изложба "У друштву награђених 2000 – 2009", добитника великих награда на мајским салонима које организује Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије.

Музеј Козаре у Приједору обиљежио је по шести пут "Ноћ музеја". Ове године уприличен је колажни програм у којем су учествовали ученици музичких школа из Приједора, чланови Подружнице књижевника Приједор, КУД „Др Младен Стојановић", КУД „Козара", етно група „Молитва", а приказани су и документарни филмови Симе Брдара „Јовица и Зорица" и „Још ми само мало фали".

Музеј Семберије у Бијељини припремио је веома богат програм који је трајао од 17 сати до једног часа послије поноћи. Свечано је отворена изложба „Азбука Бијељине" и "Бијељина у очима писаца", а у пратећем програму одржани су играоница/радионица за дјецу предшколског узраста, под називом „Лов на благо", те сценски приказ студената Одјељења за позоришну и филмску умјетност Слободомир П. универзитета. У музичком дијелу програма одржан је концерт ученика музичких школа „Корнелије Станковић" и "Стеван С. Мокрањац" те Вука Драгичевића на гитари.

У Центру за културу „Семберија" , у Галерији „Миленко Атанацковић"отворена је изложба фотографија Анатолија Кинчарова.

Министар просвјете и културе Републике Српске Антон Касиповић упутио је искрене честитке поводом Дана музеја свим музејима и музејским радницима у Републици Српској, зажеливши им успјех у програмима обиљежавања „Ноћи музеја".

„Вишеструка је улога музеја у његовању и очувању културне баштине једног народа и изузетно значајни су програми и манифестације које приређују музејске установе да привуку пажњу јавности и свима приближе музејску дјелатност", наведено је у честитки министра Касиповића.

"Величанствена је слика те велике породице која у истој ноћи пали свјетла и отвара врата посјетиоцима," поручио је министар Касиповић.

Међународни дан музеја, 18. мај, обиљежава се од 1977. године на преопоруку Међународног савјета музеја (ICOM). На тај дан јавности се презентују достигнућа из претходног периода и афирмишу музеји као јавне установе. Прва ноћ музеја одржана је у Берлину 1997. године, под називом "Дуга ноћ музеја". Из Француске је 2004. године потекла идеја да се организује европска "Ноћ музеја". Ова манифестација из године у годину привлачи све више посјетилаца.

Назад на Садржај

Представљамо

Жељезнице Републике Српске а.д. Добој

Жељезнице Републике Српске (ЖРС) је национално жељезничко саобраћајно предузеће Републике Српске. Главна дјелатност Жељезница Републике Српске је обављање промета роба и путника на жељезничким пругама у Републици Српској. Укупна дужина пруга нормалног колосијека у Републици Српској износи 425 километара, од чега је 80 одсто електрификовано.

Организација фирме и састав менаџмента

Компанија има сљедећу организацију: Скупштина акционара – Надзорни одбор – Управа предузећа (генерални директор и четири извршна директора) – сектори и секције (са радним јединицама и одсијецима)

Састав менаџмента: Генерални директор, извршни директор правних послова, извршни директор економских послова, извршни директор послова операција и извршни директор послова инвестиција.

Године 1992. основано је Јавно жељезничко транспортно предузеће Српске Републике Босне и Херцеговине Бања Лука п.о.; дана 27.03.1996. године извршен је упис промјене сједишта и усаглашавање са законом о државним предузећима, тако да је настало Јавно основно државно жељезничко транспортно предузеће Републике Српске п.о. Добој; године 1997. промијење је назив у Јавно основно предузеће државно предузеће „Жељезнице Републике Српске“ п.о. Добој и 25.11.2002. године извршена је, до данас, последња измјена, према Закону о предузећима, у Жељезнице Републике Српске а.д. Добој.

Присуство у Србији и ван граница РС

Жељезнице Реублике Српске имају у најму код Железница Србије четири дизел локомотиве серије 661. Жељезнице Републике Српске такође имају у најму код Жељезница Србије двоја путничка кола узаног колосијека на узаној прузи „Шарганска осмица“.

Главни проблеми у производњи и пласману

Главни проблеми у производњи, односно у превозу, се огледају у немогућности кориштења теретних кола са максималном границом товарења која излазе у Републику Србију или су у транзиту, а због малог дозвољеног осовинског оптерећења (16 т/осовини) на дијелу пруге Брасина-Рума, па и уз одобрење Железница Србије да се кола могу товарити до максималних 18 т/осовини. На овај начин се повећава потре-

Назад на Садржај

Представљамо

бан број теретних кола потребних за превоз исте количине уговорених роба.

Најважнији резултати пословања и награде и признања:

- European Marketing Research Center (EMRC) из Брисела је Жељезницама Републике Српске додијелио је сљедећа признања.
- Водећи оператор у теретном саобраћају у централној и источној Европи – EMRC Брисел, јуна 2002. године
- За изузетну пословну успешност и менаџерска остварења код усвајања међународних стандарда - Брисел, децембар 2002. године
- За допринос у промоцији интернационалне сарадње у транспорту и подстицање ефикасне глобалне трговине - Антверпен 2003. године

У марту ове године Other Ways Management Association Club (OMAC) из Париза додијелио је Жељезницама Републике Српске нагрду под називом Награда за нову еру технологије, инвенција и квалитета.

Програм даљег развоја

Документ Стратегија развоја Жељезница Републике Српске 2009-2015 усвојен је у Народној скупштини Републике Српске Одлуком број: 01-1329/09 од 29.09.2009.године.

Стратешки циљеви развоја ЖРС су:

- сталан раст обима превоза ради задовољавања потреба за савременом превозном услугом, јачање конкурентске способности побољшањем квалитета услуга и смањење трошкова транспорта, уз најнижу потрошњу домаће енергије и највећу еколошку заштиту;
- оптималан развој ЖРС у складу са развојем привреде и друштва Републике Српске и тенденцијама у развоју жељезница Европе, уз повећање транзита и девизног прилива;
- максимизирање развојних потенцијала Републике Српске побољшањем жељезничких услуга;
- бржи развој и увођење савремених технологија, а посебно информационо комуникационих технологија и транспортних средстава;
- ефикасно функционисање ЖРС увођењем савремене организације и управљања заснованих на савременим информационим системима;
- квалитетно одржавање жељезничке инфраструк-

Назад на Садржај

Представљамо

туре и њено ефикасно коришћење;
- подизање општег нивоа знања и стручне оспособљености кадрова у складу са захтјевима савремених научних и технолошких промјена и тржишног пословања;
- повећање степена сигурности и безбједности жељезничког саобраћаја и заштите животне средине;
- интеграција у европски систем жељезница.

Жељезнички систем Републике Српске се мора модернизовати и развијати у складу са европским стандардима како би се обезједило задовољење захтјева транспортног-тржишног окружења уз постепено модернизовање и стварање могућности за пружање вишег нивоа квалитета транспортне услуге у смислу остваривања и великих брзина саобраћаја возова.

Циљ модернизације – развоја инфраструктуре је да се оствари:
- краће вријеме превоза путника и роба;
- конкурентска способност у односу на друмски саобраћај;
- увођење савремених видова жељезничког саобраћаја (превоз контејнера, друмских возила, како путничких тако и теретних, превоз специјалних терета и др.);
- елиминација уских грла;
- висок степен безбједности жељезничког саобраћаја и посебно на путним прелазима (на мјестима укрштања пруге и путева);
- мање задржавање возова на граничним прелазима,
- обезбиједивање заштита човјекове околине;
- задовољење захтјева власника жељезничке инфраструктуре.

Основни предуслов за остварење постављених циљева подразумјева модернизацију (главну оправку) магистралних пруга:

Назад на Садржај

Представљамо

- Шамац-Добој-Маглај,
- Добој-Бањалука-Нови Град-Добрљин и
- Добој-Петрово-Цапарде-Зворник.

При спровођењу модернизације инфраструктуре потребно је оспособити средства и уређаје у цјелини као што су пруге и станице, пословне зграде, сигнално-сигурносна постројења и средстава везе, ЕЕП и осталих релевантних постројења у оквиру инфраструктуре.

Отварање жељезнице за конкуренцију на тржишту превозних услуга захтијева одвајање управљања и рачуна (биланса) инфраструктуре и превоза. Досљедно остваривање наведеног циља претпоставља да ће ЖРС посебним књиговодством, према оснивачу, исказати трошкове жељезничке инфраструктуре у односу на трошкове оператора“. Одвојено исказивање трошкова има за циљ да искаже утицај пословних сегмената на резултате пословања, који се утврђују билансом. Стога је потребно одвојено утврђивање биланса инфраструктуре и биланса превоза (имовина, дугови, обавезе, потраживања, капитал, приходи, расходи, резултати) као и консолидованог биланса АД. Овим пословима треба да се подреди и прилагоди унутрашња организација послова, планирање , циркулација документације и њена обрада, као и извјештавање, анализа пословања и контрола управљања.

У складу са препорукама студије за реструктуирање ЖРС, рађене од стране фирме КПМГ, Загреб, један од првих корака ка остваривању циља одвојеног управљања је извршити подјелу имовине између будућег управитеља жељезничке инфраструктуре и оператора.

Један од проблема који треба ријешити је правни статус фирме ЖРС, која је тренутно акционарско друштво. То дјеломично ограничава већа улагања већинског власника у обнову и модернизацију инфраструктуре. Због тога је, у складу са Акционим планом, потребно провести докапитализацију ЖРС чиме би се створили предуслови да Влада Републике Српске преузме враћање имплементираних кредита и да се озбиљније

Назад на Садржај

приступи обнови и модернизацији жељезничке инфраструктуре.

МОГУЋНОСТ ИНФРАСТРУКТУРНИХ ИНВЕСТИЦИЈА

Значајнија улагања из претходног периода

Први кредити у поратном периоду уложени у обнову и модернизацију инфраструктуре су били EBRD 944 / ЕИБ 21127 кредити у износима 8.400.000 Еур и 16.000.000 ЕУР. Ови кредити су утрошени за: осигурање службених мјеста Станари, Присоје, Шамац, Модрича, Копривна Горња, Добој СР-2, осигурање седам (7) путних прелаза, даљинско управљање стабилним постројењима електровуче, набавку лаке и тешке механизације, ремонт пруге од Јошавке до Бањалуке (око 22,5 км), санацију STKA кабла, консултантске услуге и отпремнине радника.

Актуелне инвестиције

По питању нових кредита EBRD 35418 /EIB 23376, одобрених у износима 28.000.000 евра и 34.400.00 евра, потписани су Уговор ПТ-03 у вриједности од 33.865.462 евра за ремонт пруге на потезу С.Костајнице - Јошавка (око 63,5 км) и Уговор PS-02 вриједности 6.738.796 евра за осигурање станица Руданка, Станови, Драгаловци и Укрина са осигурањем четири путна прелаза. Оба ова уговора су у завршној фази реализације.

У оквиру неутрошених кредитних средстава ЖРС планирају да кроз нове уговоре осигурају станице Остружња, Сњеготина, Јошавка, Челинац, Врбања и Бањалука, чиме би се уз модернизацију станичног система телекомуникација комплетирала обнова и модернизација на дионици С.Костајница – Бањалука. Такође, у оквиру неутрошених горепоменутих кредитних средстава би се на коридору Вц извршило осигурање станица Милошевац и Шеварлије и извршила допуна станичних сигнално-сигурносних уређаја у службеним мјестима Копривна Горња, Модрича и Шамац.

Након имплементације ових инвестиција очекују се позитивни ефекти у смислу повећања безбједности саобраћаја, повећања ефикасности и смањења трошкова текућег одржавања.

Приоритетне инвестиције

За наредни период приоритетне инвестиције се ослањају на Рјешење о давању сагласности АД ЖРС Добој да приступе реконструкцији и модернизацији жељезничке мреже у Републици Српској‘‘ број 04/1-012-2-1938/09 које је издала Влада РС 15. октобра 2009. године. Овим документом Влада РС даје сагласност ЖРС да приступе реконструкцији и модернизацији жељезничке мреже у Републици Српској на дионицама:

- Добој – Бања Лука – Приједор – Нови Град – Добрљин
- Добој – Петрово и
- Цапарде – Зворник.

У првој фази модернизације се планира реализација следећих инвестиција:

- ремонт дионице пруге мост на Врбасу – Бања Лука - Приједор – Нови Град – Добрљин (120км),
- осигурање станица и путних прелаза од Бања Луке до Добрљина,
- санација и модернизација тунела „Крижевићи‘‘ (око 4.900 м).

У наредним фазама приоритет ће бити модернизација и електрификација пруге Добој-Тузла – Зворник (дио који припада ЖРС је дужине око 60км), модернизација стабилних постројења електро-вуче (EVP, PS и PSN), модернизација система телекомуникација на мрежи пруга ЖРС оптичким кабловима, ремонт дионице пруге Шамац-Добој, ремонт двоколосјечне пруге Добој – Маглај (око 23км) и друге инвестиције.

За поменуте приоритетне инвестиције још није пронађен адекватан извор финансирања. У наредном периоду ЖРС планирају да уложе значајнија средства у припрему инвестиционо-техничке и студијске документације у циљу припреме за кандидовање пројеката према IPA грантовима.

Назад на Садржај

Туризам

Природни резерват Бардача

Мочварно подручје Бардаче обухвата 11 језера и налази се на простору између десне обале Саве и лијеве обале Врбаса, код Српца на око 30 км сјеверно од Бањалуке. Представља веома осјетљив и важан екосистем. Овај резерват, величине 670 хектара, дом је за преко 100 врста птица. Биолошка разноликост Бардаче једна је од најважнијих еколошких вриједности.

Ова природна мочвара је и значајно станиште бројних биљних и животињских врста, укључујући и ендемичне врсте, и позната је станица миграторних птица. На мочварно-барском подручју Бардаче регистровано је 178 врста птица (од којих двије глобално угрожених врста птица, док се неке врсте гнијезде само на овом локалитету).

О значају и бројности птичијих врста које овдје обитавају свједочи и чињеница да је 2. фебруара 2007. године, на свјетски дан мочвара, Бардача проглашена Рамсарским мјестом, односно Бардача је увршћена на листу мочварних подручја од међународног значаја (List of Wetlands of International Importance). Тиме је Босна и Херцеговина добила друго Рамсарско мјесто, а прво у Републици Српској.

Преостала барска подручја у Европи веома су интересантна данас већ веома заступљеној групи туриста оријентисаних на еко-туризам. Зато је Бардача као специфичан природни феномен, врло значајан туристички ресурс. Она данас представља подручје остатака јединственог природног феномена и љепоте пејзажа. Ипак, може да привуче популацију свих старосних скупина и различитог нивоа образовања, јер пружа низ занимљивих активности на једном мјесту. Очуваност остатака при-

Назад на Садржај

Туризам

родног амбијента и аутохтоно обликоване природе засигурно је једна од најзначајнијих карактеристика туристичке понуде Бардаче. Карактеристичан барски пејзаж Бардаче, са фрагментима јединствене природне вриједности, као и специфичне наслијеђене навике становништва у односу на коришћење земљишта, специфичне су и готово јединствене у овом дијелу Европе.

Неки од садржаја, туристичких производа и услуга које Бардача може да понудису: спортско-рекреативни туризам, конгресни туризам, риболов, фотосафари, гастро понуда, стазе за шетњу, школе у природи, ђачке екскурзије, разне манифестације, викенд и камп насеља, научно-истраживачки центар, ликовно-еколошка колонија, сакупљање љековитог биља и др.

Рибњак на Бардачи основао је 1802. године Виктор Бурда, поријеклом из Галиције, а организована производња рибе започела је 1908. године. Од 377 хектара, колики је био прије Првог свјетског рата, рибњак је проширивaн, дограђиван и модернизован, да би данас достигао површину од 657 хектара. Почетна производња кретала се од 80 до 130 тона рибе годишње, а 1981. године остварена је рекордна производња од чак 850 тона.

Узгојем рибе на Бардачи данас управља предузеће „Агроимпекс“, које у својим језерима углавном има три доминантне врсте - шарана, амура и толстолобика, а рјеђе сома, штуку и смуђа.

У језеру Стублаја, ријекама, ободним каналима и старачама још су заступљене и плотица, клен, јез, мрена, скобаљ, линьак, бабушка, буцов и деверика. Осим богате рибље фамилије, ово подручје насељава велики број водоземаца и барских корњача, што само по себи потврђује да је ријеч о специфичном и јединственом еко-систему.

Природни резерват Бардача нуди читав спектар актив-

Туризам

ности на копну и води, чиме се отвара могућност за динамичан и просперитетан развој туризма.

Главни носилац развоја екотуризма је Туристичка организација општине Србац, која ту реализује манифестацију „Гастро дани“, сајам кулинарских специјалитета и здраве хране.

Учесници се такмиче у припремању рибљег паприкаша, пилећих специјалитета на роштиљу и улову рибе удицом на пловак, што сваке године привлачи на хиљаде посјетилаца из земље и окружења. Тиме се Бардача промовише као непроцјењиво природно благо, мјесто које је некада било једно од најпознатијих природних резервата у Европи. Осим ове манифесације, општина Србац финансијски подржава и традиционалну Ликовно-еколошку колонију „Бардача - Србац“, која се организује од 1984. године и представља једну од најстаријих и најпознатијих културних манифестација овакве врсте у земљи.

Колонија сваке године окупља више ликовних стваралаца из неколико земаља, који сликају на тему оувања природе и здраве животне средине. За то вријеме настало је више стотина ликовних дјела и других умјетнина, од којих је више од 300 у трајном посједу општине Србац.

Бардача је сваке године домаћин најпознатијим пјесницима из цијеле Републике Српске, који се на овом мјесту окупљају у оквиру традиционалне манифестације „Књижевни сусрети Србац - Бардача“.

Да је ријеч о правом туристичко-привредном благу, свједочи чињеница да велики број мотела, ресторана, као и савремене базене за купање сваке године посјети по неколико хиљада туриста.

Резерват Бардача уврштен је и у регионални програм за културно и природно насљеђе југоисточне Европе, као пилот-пројекат локалног развоја под називом „Археолошко-природни парк Доња Долина - Бардача“.

Назад на Садржај

Пројекти

Сајамски комплекс Бањалука

Анализом могућих локација за простор сајамског центра и потребних пратећих садржаја,као најадекватнија локација идентификован је комплекс касарне „Крајишких бригада", који се налази на размеђи двију општина, Бањалуке и Лакташа, на удаљености 11 км од центра града Бањалуке и 10 км од центра Лакташа, у оквиру мјесних заједница Залужани-Куљани-Трн. Постојећи комплекс се састоји из двије карактеристичне цјелине на којим су смјештени објекти касарне (смјештај војника, команда, складишта, хангари, енергетски блокови и др.), те манипулативних површина (тенкодром, слетно-полетна стаза, аутодром и др.).

Простор располаже са 1.600.000 м2 укупне површине, 61 км бетонских маневарских површина (тенкодром), 25 км асфалтних маневарских површина, 43 чврста објекта са 31.000 м2 укупне бруто грађевинске површине. Већина објеката настала је у периоду 60-их и 70-их година 20. вијека, те стање у којем се налазе није на задовољавајућем нивоу.

Просторно планска документација, као постојеће стање, простор овог комплекса чини атрактивним са аспекта приступних саобраћајних токова. Источно од комплекса, тачније уз саму источну границу, изграђен је магистрални пут М16 Бањалука-Градишка. Јужно од комплекса је једно-

Пројекти

колосјечна жељезничка пруга Суња-Добој.

Просторним планом Републике Српске, као и просторним плановима општина Бањалука и Лакташи, те Урбанистичким планом Бања Лука западно од комплекса планирана је изградња аутопута Бањалука - Градишка. Јужно од комплекса планирана је изградња градске магистрале, кроз изграђено ново стамбено насеље Куљани, које карактерише висок степен заузетости, те неопремљеност простора друштвеним садржајима. Ова чињеница, као и чињеница да се комплексу сада може прићи управо кроз ово насеље, неповољно је јер онемогућава директан приступ посебним индустријским колосјеком у сам комплекс.

Нацртом новог Урбанистичког плана Бањалука на локалитету се планира изградња сајамског простора за потребе, како града Бањалуке, тако и цијеле регије сјеверо-западног дијела Републике Српске.

Кратки опис пројекта

Анализирајући локацију касарне „Крајишких бригада" са аспекта просторних могућности и саобраћајног приступа, те садржаја који се могу или требају појавити на овом простору, предвиђа се изградња сајамског простора, задржавање површине активиране за потребе спортова из области аутомобилизма и падобранства, као и изградње свих пратећих садржаја који прате овакве комплексе.

Уклапање пројекта у развојну политику града

Према социолошко-економској анализи стратешког развоја Бања Луке у периоду од 2007-2015. године, Бањалука је идентификована као неспорни административно-политички центар Републике Српске и њено привредно најразвијеније подручје. Све анализе показују да, од стране међународних финансијера и партнера, постоји заинтересованост за улагање у Бањалуку, али још увијек нема неких значајнијих и конкретнијих опредјељења и пројеката.

Основни подаци

- расположиви ресурси:већ постојећи сајам (6.900 м2)и имиџ Бањалуке као сајамског града, главни град, сајамски простор за потребе како града Бањалука тако и цијеле регије сјеверно-западног дијела РС (31.000 м2)
- врста пројекта: изградња модерног сајамског комплекса на већ постојећем простору касарне Залужани
- статус пројекта:у току израда студије изводљивости (јавно-приватно партнерство)
- вриједност инвестиције:40.000.000 КМ
- локација: касарна Залужани, 11км од центра града Бањалука уз магистрални пут М16 и аутопута Бањалука-Градишка

Пословно окружење Града још увијек није на задовољавајућем нивоу, а оно је битна претпоставка за раст и развој привреде и предузетништва.

Његовим подизањем на виши и квалитативно бољи ниво, олакшаће се улазак на тржиште производа и услуга у глобалним размјерама, а тиме и привући инвестиције у тој области. Осим тога, Бањалука мора да подигне ниво генеричких способности и утицаја на шири регионални простор, па и укупни простор Републике Српске, све до најширег, јужноевропског простора. Могући начин остваривања привредно-економског утицаја Града на окружење и регију, сигурно ће се убрзати кроз привредну-сарадњу и чланством на регионалном и ЕУ нивоу.

Стратегијом Града је планирано да се унапређење пословног окружења Бањалуке спроведе кроз:

- пројекат FIAS,
- пројект SPIRA и
- активирање слободне зоне.

Пожељни начин инвестирања и висина очекиване инвестиције

За реализацију овог пројекта Град Бања Лука тражи приватног партнера за реализацију и изградњу овог комплекса. У плану је да се пројекат реализује путем Јавно приватог партнерства.

Подршка локалне управе

Подршка локалне управе ће бити дефинисана кроз дијалог са ЈПП партнером.

Nazad na Sadržaj

Билећа

Билећа се налази у источној Херцеговини на раскрсници путева који са југа, јадранске обале и Дубровника (60км) и Требиња (30 км) воде према сјеверу (Гацко), истоку (Никшић) и западу (Мостар). Територија овог дијела Херцеговине укупне површине 633 км2

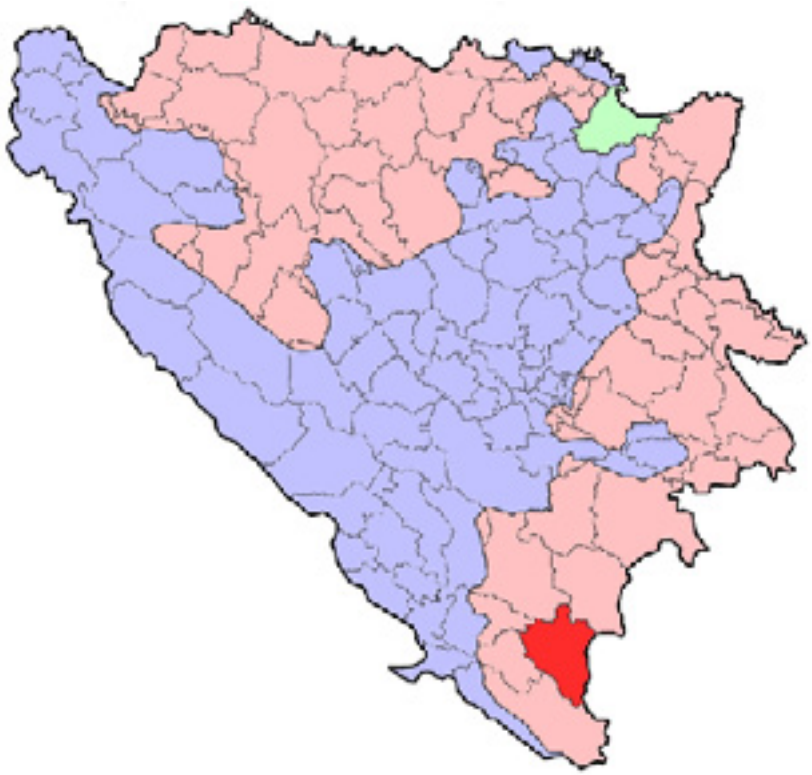

претежно је брдовита, кршевита и према сјеверу планинска.

Билећа (450-480 м надморске висине) је град богате и занимљиве културно-историјске прошлости. Прије посљедњег рата имао је око 7.000 , а општина око 13.000 становника. Тренутно Билећа незванично има око 16.000 становника.

На подручју општине Билећа је медитеранско–континенталног типа, па љета знају бити дуга, сушна и топла, а зиме релативно благе. Билећки крај има око 2.200 часова сунца годишње.

Испод самог града Билеће (јужни дио) извире ријека Требишњица, позната у литератури као највећа понорница у Европи, која је 1966/67. године на 17 км јужно од Билеће преграђена бетонском браном висине 105 м, чиме је створена огромна вјештачка акумулација, једна од највећих у свијету. Тако је настало Билећко језеро које је дугачко 18 км а широко 3-5 км (Хидроелектрана на Требишњици).

На западном дијелу општине Билећа у Фатничком пољу, протиче ријека Вријека и понире у истом том пољу плавећи га кишним мјесецима. Ријека је позната је по квалитетној пастрмки поточарки и ендемској гаовици.

Рељефне карактеристике билећке општине изражене су у брдовитим теренима, између којих су смјештена крашка поља: Дабарско, Фатничко, Планско и Билећко.

У прошлости се становништво ових крајева бавило земљорадњом и сточарством. Између брда се налазе мала крашка поља, удолине и крашке заравни. Крчена је шума и вађен камен да би се створила нова обрадива површина. Преовладавао је ситни сељачки посјед, са примитивном обрадом земље и ниском продуктивношћу рада. Такав посјед није могао прехранити бројне породице, те сиромашни сељаци из ових крајева одлазе на државне јавне радове, у градо-

Општине РС

Улица у Билећи

ве, на пољопривредне сезонске радове у Славонију и Војводину, а крајем XIX и почетком XX вијека у Америку. Према попису становништва 1910. године у иностранству је радило 1.416 Билећана, од чега 1.131 у Америци.

Данас Билећани живе и сналазе се како знају и умију, радећи у државном и приватном сектору, а нарочито су постали познати по производњи камених плоча високог квалитета.

Општина Билећа заузима 1,24 одсто укупне територије Босне и Херцеговине. Налази се на самом прелазу између ниске Херцеговине (Хумина) и високе Херцеговине (Рудина), на самом додиру медитеранске и континенталне климе.

Општина Билећа се граничи са пет херцеговачких и једном црногорском општином. На сјеверу су Гацко и Невесиње, на сјеверозападу је Столац, на западу Љубиње, на југу Требиње, а на истоку црногорска општина Никшић.

Саобраћај

Билећа је од давнина позната као важна раскрсница путева. У времену успона српске државе овим подручјем су владали Немањићи, а сама Херцеговина, тада Захумље, позната је као војводство Светог Саве. И у то вријеме овај крај је био повезан са осталим земљама и трговачким градовима.

Простор општине Билећа у саобраћајном погледу има релативно повољан положај. Магистрални пут Сарајево-Фоча-Билећа-Требиње-Дубровник повезује унутрашњост са приморјем. Регионалним правцима Општина је преко Стоца повезана са магистралним путем Сарајево-Мостар, а преко Никшића и Подгорице са Црном Гором.

Становништво

Општина Билећа, према попису из 1981, има 61 насеље са 3.278 домаћинстава и 13.200 становника, или просјечно 20,9

Назад на Садржај

Општине РС

Манастир Добрићево из 13. вијека

ст/км2. У послијератном периоду Билећа је имала позитивна природна кретања становништва, уз наглашену тенденцију смањивања наталитета и смањивања и уравнотеживања морталитета.

Анализом је утврђено да је на нивоу цијеле општине током седамдесетих година прошлог вијека отпочео процес старења становништва, што је у сагласности са смањењем стопе наталитета, односно фертилитета. Учешће становништва од 0 до 19 година се са 39,1 одсто у 1971. смањило на 32,9 одсто у 1981. години.

Сматра се да су се Срби у ове крајеве населили у исто вријеме кад и у остале српске земље, почетком VII вијека. Срби су на овим просторима затекли становништво романског поријекла.

Од самог досељавања па до данас примјетне су миграције становништва. Највеће миграције су биле усљед непријатељских освајања. Према попису становништва 1910. године, у иностранству је радило 1.416 Билећана, од чега 1.130 у Америци. У Билећу се 70-их и 80-их година XX вијека доселио знатан број војних лица са својим породицама због тога што је у Билећи била школа резервних официра најпознатија у тадашњој СФРЈ. То су били углавном Словенци, Македонци и Хрвати.

Данас су миграције и сезонске, тј. одлазак са села у град ради посла или школовања, као и сезонског рада у Црну Гору за вријеме љета. Примијетно је изумирање села.

За вријеме последњег рата у БиХ 1991-1995. године у Билећу се доселио велики број становништва из западне Херцеговине и Сарајева.

Општине РС

Билећко језеро

Пољопривреда

Пољопривредна дјелатност условљена је рељефом, типом земљишта и климом. На пољопривредне дјелатности утиче минерални састав земљишта, количина падавина и вријеме излучивања падавина. На подручју општине Билећа нема пуно обрадиве земље за већи узгој биљних врста. Крашка поља су веома плодна, али због велике количине воде и њеним дужим задржавањем на површини, ова земљишта су приступачна за обраду само у љетњем периоду. Од поврћа то је углавном кромпир, парадајз паприка, краставци и лук. Поред поврћа узгајају се кукуруз, пшеница, раж, јечам, дуван и разна крмна биља. Добијени производи се углавном користе за личне потребе у домаћинству, затим као сточна храна (разне житарице и крмна биља). Прије стварања вјештачког језера у долини Требишњице су постојале плантаже на којима се веома добро узгајало поврће. Од воћа се највише узгајају трешње, вишње, јабуке, шљиве, малине, рибизла, купина и смоква. Због погодног састава земљишта постоји доста винограда. Воће се углавном користи за личне потребе, за прављење џемова, ракије итд.

Сточарство је добро развијено. То су најчешће краве, овце, козе, коњи свиње. Нарочито је развијено живинарство. У Билећи нема сточарских задруга. Овдје је присутан тзв. полуномадски тип, јер за вријеме касног прољећа па све до почетка јесени сточари своју стоку гоне у планинске катуне. Билећани своје катуне имају на Чемерну, Зеленгори и Улобићу.

Шумарство

У последњих десет до петнаест година због слабе контроле дошло је до неконтролисане сјече дрвећа, чиме је шумарство веома угрожено. То су углавном букве и храстове шуме. У другој половини прошлог вијека омладинска

Општине РС

организација и војници су засадили борове стабљике на околним брдима (Хаџибегово брдо, и Дубовац) тако да је спријечена ерозија тла. Шума највише има на планинама Видуши и Ситници.

Лов и Риболов

На подручју општине Билећа постоји Ловачко и Риболовачко удружење. Ловачко газдинство Видуша карактеришу дивље свиње, зечеви и разне птице. Станишта вукова и лисица су углавном планине мада због недостатка хране залазе у сеоска насеља и нападају стоку. Риболов је развијен на Билећком језеру и ријеци Вријеци. Најчешће врсте рибе су сом, шаран, деверика, стругач, а Вријека је богата пастрмком.Станишта вукова и лисица су углавном планине мада због недостатка хране залазе у сеоска насеља и нападају стоку. Риболов је развијен на Билећком језеру и ријеци Вријеци. Најчешће врсте рибе су сом, шаран, деверика, стругач, а ријека је богата пастрмком.

Туризам

Главна туристичка атракција је Билећко језеро које служи као купалиште, а има и добре услове за бављење риболовом. Билећко језеро је посебно занимљиво са аспекта развоја туристичке привреде (изградња рибњака, организовање спортова на води). Поред језера туристички су примамљиви историјски споменици, цркве и манастири. Манастир Добрићево је један од најста-ријих манастира у Херцеговини и потиче из XIII вијека. Налази се у селу Орах 10 км јужно од Билеће. Посебном љепотом истиче се црква Св.пророка Илије на малом острву у срцу Билећког језера која је подигнута 1998. године. Уз обалу Билећког језера налази се вјештачки формирана некропола средњовјековних стећака. Стећци су пренесени 1967. године из долине ријеке Требишњице због стварања Билећког језера. Поред стећака је био и музеј који је током рата потпуно уништен и данас није у функцији.

Некропола стећака из средњег вијека на обали Билећког језера

Угоститељске услуге пружају хотел „Требишњица“ у центру града са 250 лежајева, рестораном, љетњим баштама и свим потребним садржајима. Хотел је изграђен 1964. Мотел „Видиковац“ се налази на обали Билећког језера и има 33 лежаја.

Закључак

Индустрија у Билећи је у послијератном периоду запала у велику кризу. Један дио радника је изгубио животе у грађанском рату 1991-1995. године. Због незаинтересованости министарства и владе за улагање у ове фирме, оне се полако гасе, а радници незадовољни статусом и условима напуштају фирме у којима су провели радни вијек.

Највеће шансе даљег развоја овог краја везане су за оживљавање производње постојеће индустрије и наставак радова на Горњим Хоризотнима хидросистема Требишњице. Према усвојеној концепцији предвиђена је изградња три нове хидроелектране: ХЕ Билећа, ХЕ Дабар и ХЕ Невесиње као и тунела за одвод вода од Дабарског и Фатничког поља до Билећког језера. Реализација пројекта вишенамјенског коришћења вода од изузетног је

Назад на Садржај

Општине РС

Мала црква у Билећи

значаја за развој како Билеће тако и цијеле Регије. Реализацијом овог пројекта дошло би до оживљавања привреде, а нарочито пољопривреде у крашким пољима и отварања нових производних и других капацитета.

ПРАВЦИ И ПРИОРИТЕТИ У РАЗВОЈУ ОПШТИНЕ БИЛЕЋА

Општина Билећа својом стратегијом развоја 2008-2013. год. је установила правце развоја ове општине узимајући у обзир природне и друге ресурсе и узимајући у обзир њихово рационално коришћење уз очување природне околине.

Природни ресурси општине Билећа су клима, вода, сунчева енергија, вјетар, пољопривредно земљиште, камен и љековито биље

Да би се остварио равномјеран и континуиран развој на цјелокупном подручју општине Билећа потребно је учинити велики број корака.

Клима

Климатски услови у општини Билећа, између измијењене медитеранске и умјереноконтиненталне климе, дефинишу се као повољни.

Због јаког утицаја мора у току јесени и зиме средње зимске температуре су позитивне. Велики број сунчаних дана у току године такође изузетно погодује развоју пољопривреде и туризма у еколошки чистој средини. Зато је потребно нвестирати у пројекте који омогућавају развој пољопривреде и туризма а на основу природних претпоставки.

Вода

Вода је природни ресурс од огромног значаја за ово подручје. Воде из акумулације Билећа се вишенамјенски користе за:

- производњу електричне енергије,
- наводњавање обрадивих површина,
- водоснабдијевање Билеће и Херцег Новог,
- риболовне намјене и
- спортско-рекреативне намјене.

Потребно је инвестирати у одговарајуће пројекте за ви-

Назад на Садржај

шенамјенско коришћење воде акумулације Билећа.

Сунчева енергија

Велики број сунчаних дана омогућује коришћење сунчеве енергије. Стога је потребно кандидовати пројекте за коришћење сунчеве енергије.

Вјетар

У општини Билећа постоје повољне тзв. руже вјетрова.

Потребно је кандидовати пројекте за коришћење ове врсте енергије.

Поглед на село Качањ

Пољопривредно земљиште

Општина Билећа располаже са 40.751 ха пољопривредног земљишта, од чега су:

- оранице 3.123 ха,
- ливаде 2.078 ха и
- пашњаци 35.531 ха

Регулацијом водног режима Дабарског поља П-3500 ха и Фатничког поља П-600 ха добило би се додатних 4.100 ха квалитетне пољопривредне површине.

- Повољна клима и еколошки чиста средина омогућавају производњу „здраве хране“.
- У општини Билећа је могућа хетерогена пољопривредна производња, како сточарска, тако и биљна.
- сточарска- шталски и полушталски узгој говеда, оваца, коза и свиња;
- ратарска (пшеница, кукуруз и јечам);
- воћарска(трешња, вишња, јабука, шљива и орах).

Месо и млијеко у овом подручју имају изванредан квалитет што се објашњава начином исхране стоке и еколошки чистом средином.

Мед са овог подручја је изузетне биолошке и енергетске вриједности јер овај крај обилије медоносним биљкама и еколошки чистомсредином.

Прерада рибе може да буде значајна привредна грана обзиром на коли8чину рибе у језеру и њену разноврсност (26 врста) и еколошки чисту средину.

Потребни кораци

- регулација водног режима дабарског и фатничког поља
- виши степен прераде пољопривредних производа
- већа примјена агротехничких мјера
- већа примјена савремене механизације
- изградња модерних мини фарми
- подизање пластеника и стакленика
- организација откупа меда
- изградња сеоских водовода
- примјена мобилног пчеларења
- подизање здравствене заштите животиња на виши ниво

Љековито биље

Прикупљање и прерада љековитог биља може да буде значајна дјелатност у општини Билећа.

На овом подручју познато је 40 врста љековитих биљака које због природних погодности имају изванредан квалитет, тј. велики проценат етеричних уља и љековитих

Општине РС

Споменик народних хероја

супстанци а расту у еколошки чистој средини.

Потребни кораци

- организовати откуп љековитог биља
- инсталисати капацитете за прераду љековитог биља, за дестилацију и екстракцију
- организовати плантажни узгој нане и камилице

Камен

На подручју општине Билећа постоје велике резерве доломитског кречњака и дугогодишња традиција у експлоатацијии обради камена.

Чистоћа камена прерачуната на CaCo3 је 98,56-99,15 одсто, а чврстоћа на притисак 1260 кп/м2, што је далеко изнад стандарда.

Потребни кораци

- формирање организација за експлоатацију , обраду и пласман камена
- одређивање локације за експлоатацију камена
- одређивање зоне за обраду камена
- безусловно увођење европског еколошког стандарда

ИНДУСТРИЈСКА ПРОИВОДЊА

Актуелна свјетска криза је прерасла у глобалну кризу и одразила се негативно на привреду и инвестиције у БиХ, РС и општини Билећа.

Општина Билећа у посљератно вријеме биљежи негативан привредни тренд посебно изражен у области индустријске производње. Неуспјешне приватизације, технолошка застарјелост, заоштрени услови на тржишту, довели су до тога да предузећа која су била носиоци развоја општине Билећа престану са радом, раде

Назад на Садржај

Општине РС

Драган Бабић, начелник Општине

изузетно малим капацитетима или су у процесу стечаја.

А.Д. „Билећанка“

С обзиром на постојање традиције производње текстила, кадровске и комуналне инфраструктуре и тражње на тржишту за одређеним текстилним производима потребно је:

- модернизовати постојећих капацитета у одјелењу конфекције
- увести комплетне производне линије у одјелењу конфекције у са циљем повећања капацитета у складу са потребама тржишта
- модернизовати постојеће капацитете у фабрици завјеса
- реконструисати постојеће котловнице
- недвосмислено примијенити европске еколошке стандарде

Металопрерађивачка индустрија

А.Д.“Ковница“

Билећа има и традицију и потребну кадровску и комуналну инфраструктуру за развој металопрерађивачке индустрије. Потребно је:

- оспособити линију за производњу дијелова за ауто индустрију
- безусловна примјена ЕЕ стандарда

Прехрамбена индустрија

А.Д.“Житопродукт“

Потребно је ревитализовати млинску производњу,мјешаоне сточне хране и фабрике тјестенине.

Туризам

Општина Билећа има низ предности.

- географски положај
- геопрометни положај
- повољна клима
- мала надморска висина
- еколошки је чиста средина

Туристички ресурси општине Билећа

- Билећко језеро -чиста водена површина 1.300.000.000 м2 воде
- планине Баба и Видуша
- пећина Ђатло
- манастир Добрићево из 13. вијека
- некропола стећака из средњег вијека
- на подручју општине Билећа налазе се 24 цркве

Потребни кораци

- изградња и модернизација путне и комуналне мреже
- презентовање туристичких потенцијала општине Билећа на сајмовима угоститељства и туризма
- оснаживање Туристичке организације Билеће
- брендирање гастромских производа општине (сир, кајмак, пршут,мед, риба, јагњетина, цицвара)
- уређење обале Билећког језера
- перманентна едукација кадрова у области туризма и угоститељства

Представништво Републике Српске

Булевар деспота Стефана 4/IV
Београд, Србија

Тел: 00 381 11 324 6633
Факс: 00 381 11 323 8633

E-mail: predstavnistvo@predstavnistvorsbg.rs